

Alvdal kommune

Saksbehandler, innvalgstelefon

Thomas Olstad, 62 55 11 81

Tillatelse til skadefelling av brunbjørn - Elgå reinbeitedistrikt

Vi viser til telefonsamtale med Jon Anders Mortensson i Elgå reinbeitedistrikt den 15. juni kl. 20:15 med søknad om skadefellingstillatelse på bjørn i Elgå reinbeitedistrikt. Fylkesmannen ga muntlig tillatelse til skadefelling kl. 21:00.

Bakgrunn

Den 9.6. ble det observert en bjørn som passerte vegen i Valdalen i Engerdal kommune. Observasjonen ble gjort i Elgå reinbeitedistrikt, og det er mye tamrein i området. Det ble søkt om skadefellingstillatelse på bjørnen som ble observert på bakgrunn av jaging/skremming av rein. Det forelå ikke dokumentert skade på vurderingstidspunktet. I dette tilfellet var det mulig å forsøke andre forebyggende tiltak, siden bjørnen var merket i forbindelse med et forskningsprosjekt som gjennomføres i Idre Sameby. Prosjektet har som formål å finne ut mer om hvor ofte bjørn angriper rein. Det lot seg derfor gjøre å ta utgangspunkt i siste kjente posisjon, og Miljødirektoratet nyttet helikopter for å drive bjørnen over til svensk side. Etter få dager kom den samme bjørnen tilbake til Engerdal. Etter at det den 15.6. ble dokumentert to skader på tamrein ga Fylkesmannen muntlig skadefellingstillatelse.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 første ledd bokstav bog 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) §§ 8 og 13, jf. også § 4 første ledd bokstav e og §§ 7 og 9.

Rovviltforskriften § 1 (formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Region 5 (Hedmark) skal ha 10 årlige ynglinger av gaupe, fem av jerv og tre av brunbjørn jf. rovviltforskriften § 4 første ledd bokstav e. Sammen med region 4 (Oslo, Akershus og Østfold) skal Hedmark ha 4–6 årlige ynglinger av ulv, hvorav 3 skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge. Den todelte målsettingen som formålsparagrafen i rovviltforskriften setter, er søkt oppnådd gjennom forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark, jf. § 6. Her er det definert hvor beitedyr og rovvilt

har prioritet. Når bestandsmålet for den enkelte art er oppnådd, vedtar rovviltnemnda en kvote for betinget skadefelling, jf. § 8.

Den 20.4.2020 vedtok rovviltnemnda i region 5 en betinget skadefellingskvote på inntil tre dyr.

Ved behandling av søknader om skadefelling skal føringene i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for fremtidige skader
- muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset til tid, rom og antall dyr. Ved hver fellingstillatelse gis det en økonomisk ramme som fellingsforsøket skal gjennomføres i henhold til.

Fylkesmannens vurdering

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. § 8. Fylkesmannen viser til at vedtaket blant annet baserer seg på sist tilgjengelig kunnskap om bjørnens bestandssituasjon og utvikling i Norge; det vises til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. De siste opplysningene om bestandssituasjonen for brunbjørn fremgår i rapporten *"Populasjonsovervåking av brunbjørn – DNA-analyse av prøver innsamlet i Norge i 2019"*. "Føre-var-prinsippet" i § 9 kommer til anvendelse i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken. Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen som bjørnebestanden blir utsatt for, jf. § 10. Fylkesmannen viser til forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark sin inndeling av fylket i to forvaltningsområder, og ut ifra dette vurderes det slik at lokaliseringen av dette uttaket ikke vil påføre bestanden irreversibel skade, jf. § 12. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og anses ikke som relevant her.

I forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark er fylket inndelt i to ulike forvaltningsområder. Det aktuelle beiteområdet hvor skaden nå har skjedd ligger i grønt område der beitedyr har prioritet. Med hensyn til rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav a vil Fylkesmannen karakterisere det aktuelle området som et viktig beiteområde for tamrein, jf også forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark.

I forhold til § 9 annet ledd bokstavene b og c anser Fylkesmannen at skadeomfanget foreløpig er begrenset. Det foreligger imidlertid et vesentlig skadepotensial idet det går et stort antall tamrein på beite i dette området, og det er fortsatt en sårbar tid i etterkant av kalvingsperioden.

Skadepotensialet vil være betydelig om bjørnen fortsatt skal ha tilhold i området. Fylkesmannen anser det ikke hensiktsmessig eller praktisk mulig å gjennomføre andre forebyggende tiltak som i tilstrekkelig grad kan forhindre skade, jf. rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav d. Det vises i den sammenheng til at det er forsøkt gjennomført tiltak med å drive bjørnen ut av beiteområdene, men at denne likevel har kommet tilbake og forårsaket skade på tamrein.

Ut fra hensynet til beitedyr, områdets betydning som beitemark og skadenes omfang og utvikling, mener Fylkesmannen at det beste tiltaket for å forhindre omfattende skader er at det iverksettes fellingsforsøk på den skadevoldende bjørnen, og det gis skadefellingstillatelse på én bjørn i dette området.

Konklusjon:

Ut fra en samlet vurdering med vektlegging av potensialet for framtidige skader dersom bjørnen fortsatt oppholder seg innenfor beiteområdene, finner Fylkesmannen å kunne tillate skadefelling på en – 1 – bjørn innenfor et nærmere avgrenset område og tidsrom som framgår av vilkårene for tillatelsen. Alvdal kommune har ansvaret for å lede gjennomføringen av fellingsforsøket.

Følgende vilkår er knyttet til fellingstillatelsen:

1. Fellingsområdet er avgrenset til å gjelde Engerdal kommune nord for fv. 26 og fv. 218 fra Femundsenden til riksgrensen mot Sverige, og øst for Femunden.
2. Fellingstillatelsen gjelder felling av en – 1 – bjørn i tidsrommet **15.6.2020 kl. 21:00 til 23.6.2020. kl. 12:00.**
3. Skadefellingsforsøket skal rettes mot skadevoldende individ. Innsatsen bør styres mot der tapene sist har skjedd, og der de eventuelt utvikler seg videre. Binne med unger er unntatt fra fellingstillatelsen.
4. Alvdal kommune er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket. Fylkesmannen krever at det kun er personer oppført på liste oversendt Fylkesmannen som har anledning til å delta i fellingsforsøket. Hvis det blir endring, må Fylkesmannen ha skriftlig beskjed om dette. Fylkesmannen krever at deltakerne i fellingslaget - jegere og hundeførere - oppfyller kravene til og innehar lisens, jf. kravene i Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst, av 22.3.2002 nr 313, §§ 13 og 14. Deltakerne på fellingsforsøket - jegere og hundeførere - skal ikke være siktet eller under etterforskning, dømt eller ilagt forelegg for brudd på naturmangfoldloven, viltloven eller våpenloven, eller forskrifter hjemlet i disse.
5. I henhold til rovviltforskriften § 9a kan deltakere fra kommunale fellingslag få godtgjøring knyttet til fellingsforsøket. Fylkesmannen legger til grunn at fellingsforsøket skal gjennomføres på en effektiv og hensiktsmessig måte. Fylkesmannen setter en økonomisk ramme på kr. 65 000,- til dette skadefellingsforsøket. Det gis i tillegg tilsagn om inntil kr. 10 000,- til dokumenterte utgifter i samband med fellingsforsøket (kjøring, bompenger etc., ikke lønn). I tillegg til fastsatt maksimal døgnset (1600,- pr. døgn), skal kommunene også beregne feriepenger og arbeidsgiveravgift, og dette skal kommunen dekke innenfor de nevnte rammen fra Fylkesmannen. Rammen er å betrakte som endelig for den perioden tillatelsen varer. Dersom kommunen mener det er ekstraordinære omstendigheter som gjør at rammen bør økes, må det tas kontakt med Fylkesmannen i forkant. Kommunen må sørge for at deltakerne i fellingslaget fører timelister og oversikt over antall kjørte kilometer og andre utgifter. Kommunen skal sende sin fellingslogg, med detaljert oversikt over utgifter knyttet til fellingsforsøket til Fylkesmannen i Innlandet innen tre dager etter endt fellingsforsøk.
6. For å få mer informasjon om hva som skiller fellingsforsøk der fellingslagene lykkes, fra fellingsforsøkene der de ikke lykkes er det i 2019 etablert en egen rapporteringsløsning i Miljøvedtaksregisteret. Ved iverksetting av tillatelser stilles det fra 2020 krav om at det blir lagt inn

rapport for det enkelte fellingsforsøk i denne løsningen. Lenke til rapporteringen er å finne på det aktuelle fellingsvedtaket på www.miljøvedtak.no, se også vedlagte veiledning for rapportering.

Fellingsleder skal rapportere til Fylkesmannen om forbruk av rammen innen 3 dager etter endt skadefellingsforsøk. Dersom rapporteringen over ressursbruk i Miljøvedtaksregisteret er fyllestgjørende er det ikke behov for egen rapportering til Fylkesmannen om ressursbruk.

7. Bjørn som blir felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr eller deler av dyret (inkl. hår, blod) uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal vommes ut og tas vare på slik at kjøttet kan omsettes. Om mulig veies dyret før utvomming. Frakt og oppbevaring av brunbjørn avklares med Fylkesmannen.
8. Fellingsstedet skal kunne påvises dersom Fylkesmannen, SNO eller politiet krever dette.
9. Ved felling skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf. forskrift om utøvelse av jakt og fangst av 22. mars 2002, jf § 15 og 16.
10. Felling eller forsøk på felling av bjørn skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen og politiet. Dersom bjørn påskytes uten felling/skadeskytes, avgjør Fylkesmannen hvordan videre ettersøk skal gjennomføres. Generelt for ettersøk av gaupe, bjørn, jerv og ulv gjelder bestemmelsen i rovviltforskriften § 17.
11. Fellingslaget skal melde tilbake til Fylkesmannen minimum en gang pr. døgn om gjennomføringen av fellingsforsøket. Dersom fellingslaget får kontakt med bjørn, skal Fylkesmannen varsles oftere så vidt det er praktisk gjennomførbart. Etter kontortid (08.00-15.00) kan Fylkesmannen kontaktes via vakttelefonen – tlf. nr. 970 29 840.
12. Alle som deltar i fellingsforsøket skal ha kopi av dette brevet og være kjent med vilkårene for fellingstillatelsen.
13. Fylkesmannen kan til enhver tid endre ett eller flere av vilkårene, eller inndra fellingstillatelsen.

Dersom bjørn felles, skal det gis melding på vakttelefonen nr 970 29 840. Dersom en bjørn påskytes uten felling skal det gis melding til Fylkesmannen og politiet.

Vedtaket er fattet med hjemmel i Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd bokstav b, jf forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften), § 9, jf §§ 1, 8 og 13. Fylkesmannen viser til at vedtaket er et enkeltvedtak som kan påklages etter bestemmelsene i Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker, av 10.2.1967, § 28. Klagefristen er **tre – 3 – uker** fra mottakelsen av dette brev. Eventuell klage på vedtaket skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Thomas Olstad
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Fellingsleder

Engerdal kommune

Mattilsynet

Elgå reinbeitedistrikt

SNO

Politiet